

Wandelen op de grens met Zeeland

De Eeklose Watergang, restant van het turftransport (foto: Ludo Goossens)

We verkennen de grens tussen het Meetjeslands Krekengebied en het Zeeuwse landschap. Deze streek kenmerkt zich door heerlijke vergezichten, historische dijken en kreken. Nog niet zo gek lang geleden kwam de zee tot hier. En dat is nog steeds voelbaar.

Start

Fred's Café, Langeweg 3, Sint-Laureins. Er is beperkte parkeergelegenheid achter het café.

Wandelroute

Afstand: 5 km

Bewegwijzering: je kan deels de knooppunten van het Wandelnetwerk Meetjeslandse Kreken volgen, maar er is een afwijking op Nederlands grondgebied. Knooppunten: 13 – 50 – (99) – afwijking – 51 – 12 – 13. Het is echter veiliger om het plannetje te volgen, of om de gps-tracks te downloaden op www.NPMeetjesland.be/ strekdebene.

Honden zijn niet toegelaten in het begrazingsgebied in Nederland (zie infopunt 3). Op dit stuk moet je ook even een prikkeldraad over klauteren via een stapbankje. Even stretchen dus, je bent gewaarschuwd!

Deze route verscheen eerder in verkorte versie in het maandblad de ProMeet.

Het vlakke land, overstromd land

Je duikt meteen al de polders in. Dit landschap wordt momenteel vooral gedomineerd door landbouwgronden, dijken en kreken. Eeuwenlang was dit gebied helemaal niet toegankelijk en

had het de aanblik van bijvoorbeeld het Verdrongen Land van Saeftinghe of Het Zwin, waar de getijden voelbaar waren. In de dertiende eeuw werd het gebied omgezet naar cultuurland. Dorpjes en gehuchten ontstonden. In 1375 echter zorgde een hevige storm voor overstromingen, waardoor heel wat dorpen van de kaart werden geveegd. Roeselare of Nieuw-Roeselare, een stadje in de buurt waar nu de Roeselarekreek ligt, is één van de bekendste voorbeelden.

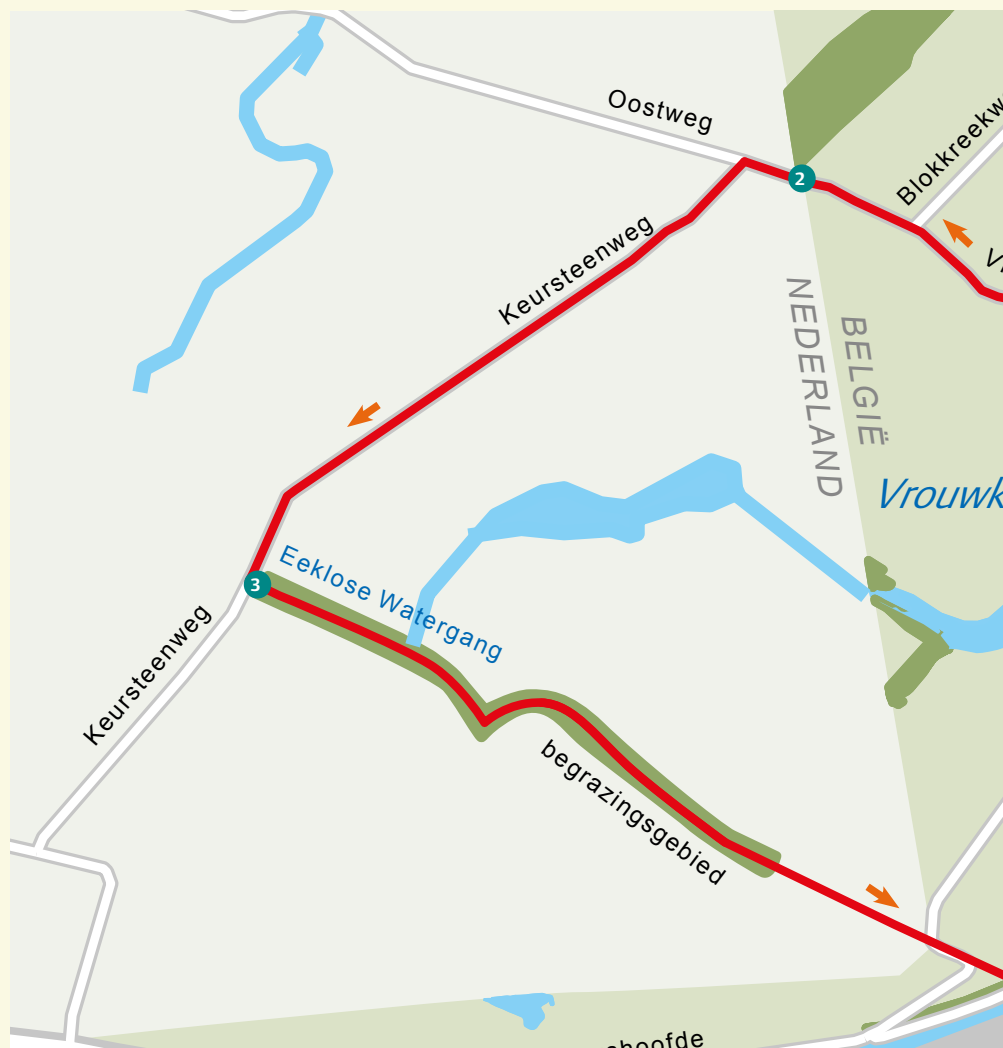

Gele plomp is sinds het herstel van de Vrouwkeshoekkreek een vaste waarde in het kreekwater (foto: Ludo Goossens)

Pas meer dan een eeuw later lukt het om het gebied op een afdoende manier in te polderen, doordat rijke burgers investeerden in waterkeringen. Zo konden ze natuurlijk ook snel land en aanzien verwerven... In de zestiende eeuw was Sint-Laureins volledig ingepolderd. Dat was nog maar goed en wel gebeurd, toen in 1568 de Tachtigjarige Oorlog uitbrak. Het doel was de verovering door de Spanjaarden van de Westerschelde als economische as. De restanten van versterkingen rond onder meer Aardenburg en IJzendijke dateren trouwens uit deze tijd. De Geuzen verschansten zich achter de Passageule (ten noorden van Sint-Margriete) en staken er in 1583 de dijken door, waardoor het zeewater opnieuw zijn verwoestende kracht toonde. Een ramp voor de inwoners van het Krekengebied, maar het zorgde er wel voor dat de Spaanse troepen niet noordwaarts konden doorbreken. De Hollandersgatkreek is één van de getijdenarmen die door deze doorbraak ontstonden. De hoekige vorm van veel krekken is te verklaren doordat het water zijn weg zocht doorheen bestaande waterlopen. Pas in 1775 was het laatste stuk Krekengebied in gepolderd.

1 De Vrouwenshoekkreek versie 2.0

Hier zie je de Vrouwenshoekkreek, waarvan de zuidelijke uitloper (aan je linkerkant) in 2012 in haar volle glorie werd hersteld door Natuurpunt. De kreek was namelijk opgevuld met baggermateriaal zodat ze onder een kale vlakte verdween. Na grondige studies van het oude bodemprofiel werd de kreek zo goed mogelijk hersteld in haar historische context: een huzarenstuk. Dat betekent onder meer dat zaden die al decennia lang onder de grond bedolven waren, nu opnieuw de kans krijgen om te kiemen. Natuurpunt hoopt hiermee enkele zeldzame (verdwenen) plantensoorten

opnieuw te zien verschijnen. En na acht jaar zijn de resultaten op vlak van biodiversiteit al duidelijk merkbaar. De kreek is, net als veel van de krekken en graslanden in beheer bij Natuurpunt, tegelijk ook een waterbuffer zodat de omliggende landbouwgronden minder snel overstromen. Bij het herstel van de kreek werden twee stuwen geplaatst

waardoor het waterpeil kan worden geregeld. Er werden ook visverbindingen gerealiseerd, zodat waterdieren zich van de ene naar de andere kreek kunnen verplaatsen.

Dat het waterpeil plaatselijk (op een meer natuurlijke manier) geregeld kan worden, is een goede zaak voor de kieming van specifieke oever- en waterplanten en voor de groei van brede rietkragen, waardoor broedvogels zoals de bruine kiekendief en de blauwborst meer kansen krijgen.

Opgelet: volg deze baan rechtdoor tot je de grenspaal tegen komt (dus ga niet rechtsaf richting 99).

2 De grenspaal

Hier kom je aan de grens met Nederland. Zie je de grenspaal? De wit geschilderde, gietijzeren palen zijn voorzien van de zwart geschilderde wapenschilden van België en Nederland in reliëf. Ze dateren uit 1843: nadat België zich in 1830 onafhankelijk had verklaard, ging in 1843 een verdrag in voege, waarin het grensverloop werd beschreven en vastgelegd.

De blauwborst broedt graag op plekken met brede rietkragen (foto: Ludo Goossens)

Met het voetveer geraak je het Leopoldkanaal over, een leuke ervaring voor jong en oud (foto: Ludo Goossens)

Elke grenspaal heeft een uniek nummer. Grenspaal nummer 1 staat op het Drielandenpunt in Vaals, de laatste met nummer 365 staat in het Zwin ten westen van Retranchement. De kegelvormige ijzeren palen wegen 372 kg en zijn geplaatst in een cementen voetstuk van 70 centimeter. (bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/themas/139>)

Hier ga je linksaf. Voor je zie je de kerk van Sint-Laureins en ook de toren van het Godshuis, dat in 1849 het licht zag en op die korte tijd al een bewogen geschiedenis kent. Opgericht als klooster en ziekenhuis werden er armen, wezen en ouderen verzorgd. In de jaren 1960 verlieten de zusters van de kloosterorde Kindsheid Jesu het aftakelende gebouw, dat vervolgens

verder aftakelde. Hoewel het gebouw in 1986 beschermd werd als monument, duurde het nog jarenlang voordat er geld en een doel was voor het gebouw. Het werd na de restauratie uitgebaat als congres- en feestzaal, restaurant en wellnessruimte, maar in 2018 werden deze activiteiten stopgezet.

3 Klauterwerk

Omdat dit stuk begraasd wordt met runderen, moet je even klauteren. Je hond mag niet mee. Dit is niet alleen om de natuur alle rust te gunnen of omdat honden de koeien onrustig kunnen maken. In de uitwerpselen van honden kan namelijk ook de parasiet *Neospora* zitten, die bij zwangere koeien kan zorgen voor een misvormd of doodgeboren kalf...

Op dit begraasd stuk loop je op de bedding van de Eeklose Watergang. Die lag er al voor het kanaal gegraven is: van in de dertiende eeuw. Gravin Johanna van Constantinopel verkocht toen op grote schaal veengronden uit het Moer (moeras) van Aardenburg, waartoe ook Sint-Laureins behoorde, om de ontginning van het gebied te stimuleren.

De toren van het Godshuis, zichtbaar van in de polders (foto: Ludo Goossens)

Bloemrijke berm langs het Leopoldkanaal (foto: Ludo Goossens)

De Eeklose Watergang naar Aardenburg ontstond in het kader van turftransport. Turf is gedroogd veen dat werd gewonnen uit de toenmalige moerassen in het Krekengebied. Het werd gebruikt als brandstof. De gedroogde turfplakken werden met platschuiten naar steden als Aardenburg, Gent en Brugge gebracht. Rond 1300 was heel het Moer ontveend en omgezet in akker, weiland en hooiland. De ontwikkeling van dorpen in het gebied kon beginnen. De kanaaltjes droegen door hun drainerende functie overigens ook bij tot het afwateren en droogleggen van de polders. Namen zoals de Moerstraat verwijzen nog naar de tijden van de veenontginning.

4 Het Leopoldkanaal

Eens terug in België, komt het Leopoldkanaal al weer in zicht. De vochtige polders waren na de Belgische onafhankelijkheid een broeihaard van ziektes als malaria of 'polderkoorts'. Daarom werd het Leopoldkanaal gegraven, ter afwatering. Dat gebeurde met de hand, van 1843 tot 1854. Een hels karwei in een tijd zonder graafmachines!

natuurpunt ^{en partners}
Meetjesland ^{vzw}

Natuurpunt
Meetjeslandse Kreken

Met een voetveer steek je het kanaal over, om langs de onverharde weg terug te keren naar het vertrekpunt. Is er een probleem met het pontje, wat wel eens voorkomt, dan kan je ook het Leopoldkanaal blijven volgen en aan Fred's Café oversteken. Tijdens je wandeling kan je op het water verschillende soorten eenden, waterhoenen en meerkoeten bespeuren. Enkele bermen van het kanaal worden ecologisch beheerd, wat in de zomer voor bloemrijke taferelen zorgt. Het Leopoldkanaal is zowat de fysieke grens van het Meetjeslands Krekengebied.

Gaea Rysselaere en Bart Vandevoorde

Verder lezen

- Lees het boek 'Grenzeloos Sint-Laureins, een tocht langs landschappen en erfgoed' uit 2016 van Sam De Decker en Carine Goossens, met beelden van Ludo Goossens (meteen ook mijn bron voor de historische info in dit artikel).
- www.NPMeetjesland.be/natuurgebied/meetjeslands-krekengebied

Steun jij ook het Meetjeslands Krekengebied?

Natuurpunt investeert in de aankoop van natuur in het krekengebied van Assenede en Sint-Laureins. Ook in de toekomst willen we hiermee verder gaan.

Natuurpunt koopt en beheert in het Krekengebied heel wat kreken, dijken en graslanden. Een groot deel van het aankoopbedrag van de percelen moet Natuurpunt zelf bijeen krijgen. Daarom is jouw steun onontbeerlijk.

Je krijgt een **fiscaal attest** voor je gift vanaf 40 euro, waarmee je **60%** van het bedrag terugkrijgt via je belastingaangifte. Doe je gift op rekeningnummer BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt Beheer, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, met de vermelding 'projectnr. 6634 Meetjeslandse Kreken'.